

Sygn. akt I Ns 829/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2017 r.

Sąd Rejonowy we Włocławku Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Aneta Kurdubska

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Wźniak-Wiliszewska

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2017 r.

we W.

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Bank S.A w W.

z udziałem Ł. U., A. U.

o stwierdzenie nabycia spadku

postanawia :

1. stwierdzić, że spadek po **T. U. synu** A. i H., urodzonym w dniu (...) we W., zmarłym w dniu 13 września 2014 roku we W., ostatnio na stałe zamieszkałym we W., na podstawie ustawy na zasadach ogólnych nabyli:

- jego ojciec A. U., syn H. i C.

- jego brat Ł. U. , syn A. i H.

każdy z nich w 1/2 (jednej drugiej) części,

2. nakazuje pobrać od wnioskodawcy kwotę 5 (pięć) złotych tytułem opłaty za wpis w Rejestrze Spadkowym;

3. orzec, iż wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania zgodnie ze swoim udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

(...) Bank S.A. z siedzibą w W. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po T. U., zmarłym dnia 13 września 2014 roku, ostatnio zamieszkałym we W.. Jako spadkobierców wnioskodawca wskazał Ł. U. i A. U.. Ponadto wnioskodawca wniósł o zasądzenie od uczestników kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazano, iż spadkodawca w chwili śmierci był dłużnikiem wnioskodawcy, a zatem dla dochodzenia należności przysługującej wnioskodawcy z tego tytułu konieczne stało się ustalenie kręgu spadkobierców.

W odpowiedzi na wniosek pełnomocnik uczestników wniósł o oddalenie wniosku w stosunku do uczestników i ustalenie z urzędu kręgu spadkobierców ustawowych po zmarłym T. U.. W uzasadnieniu wskazano, iż uczestnicy złożyli oświadczenia o odrzuceniu spadku po T. U. w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym w dniu 19 stycznia 2015 roku przez notariusza J. K. prowadzącego Kancelarię Notarialną we W.. Pismo zawierające oświadczenie znajduje się w aktach sprawy Sądu Rejonowego we Włocławku sygn. I Ns 1329/15.

Sąd ustalił, co następuje:

T. U. zmarł 13 września 2014 roku we W., w swoim ostatnim miejscu zamieszkania. Nie pozostawił testamentu. Zmarł bezdzietnie. Przed śmiercią nie pozostawił w związku małżeńskim. Ze spadkobierców ustawowych T. U. pozostawił po sobie matkę H. U., ojca A. U. oraz brata Ł. U.. Nikt ze spadkobierców ustawowych nie zrzekł się dziedziczenia, nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Matka spadkodawcy - H. U. oświadczeniem z dnia 9 stycznia 2015 roku, złożonym w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym w dniu 19 stycznia 2015 roku (Repertorium A numer (...)) odrzuciła w całości spadek po T. U..

Dowód: odpis aktu zgonu T. U. – k. 14; zapewnienie - k. 44v.; akty stanu cywilnego znajdujące się w aktach Sądu Rejonowego we Włocławku sygn. I Ns 139/15: odpis aktu urodzenia T. U., odpis aktu małżeństwa H. U. i A. U., odpis aktu urodzenia Ł. U. – k. 3-5; oświadczenie o odrzuceniu spadku złożone przez H. U. – k. 2 akt Sądu Rejonowego we Włocławku sygn. I Ns 139/15.

Sąd zważył, co następuje:

Oceniając ustalony stan faktyczny pod względem prawnym w pierwszej kolejności wskazać należy, że wnioskodawca wykazał interes prawny w żądaniu stwierdzenia nabycia spadku stosownie do art. 510 k.p.c., przedkładając dokumenty potwierdzające wiarygodność wnioskodawcy względem spadkodawcy. Ustalenie spadkobierców T. U. jest niezbędne wnioskodawcy do skierowania przeciwko nim swoich roszczeń.

Z chwilą śmierci spadkodawcy następuje otwarcie spadku. W tym też momencie spadkobierca nabywa z mocy samego prawa spadek, zaś orzeczenie o stwierdzeniu nabycia spadku ma jedynie charakter deklaratoryjny. Jeżeli spadkodawca nie pozostawił testamentu, kwestie związane z powołaniem do spadku reguluje ustawa (kodeks cywilny). Natomiast jeżeli spadkodawca pozostawił testament, rolą Sądu rozpoznającego sprawę o stwierdzenie nabycia spadku jest ocena ważności testamentu.

Zgodnie z treścią art. 926 § 1 i 2 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą. Powyższy przepis wyraża generalną zasadę, iż powołanie do dziedziczenia z testamentu ma pierwszeństwo przed dziedziczeniem ustawowym. Zasada ta zabezpiecza pełną realizację swobody w dysponowaniu majątkiem na wypadek śmierci. Testamentowy tytuł powołania do spadku wyłącza - z zastrzeżeniem wyjątku określonego w art. 926 § 3 k.c. - powołanie z ustawy, także wówczas, gdy osoby powołane w testamencie należą do kręgu spadkobierców ustawowych. Pierwszeństwo dziedziczenia testamentowego podkreśla zarówno judykatura (orzeczenie Sądu Najwyższego z 31 stycznia 1997 r. II CKU 58/96; orzeczenie Sądu Najwyższego z 06.02.1998 r. I CKU 206/97), jak i doktryna (Skowrońska Bocian Komentarz do kodeksu cywilnego Księga czwarta, spadki 2001, s. 37, pkt.6, M. Pazdan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz do Kodeksu Cywilnego, t. II, s. 907).

Ze złożonego przez A. U. zapewnienia wynika, że spadkodawca T. U. nie pozostawił testamentu. Nie ma więc w tym przypadku spadkobierców testamentowych, zaś dziedziczenie odbywa się zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego o dziedziczeniu ustawowym. Przepis art. 931 § 1 k.c. stanowi, że w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek. Dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż 1/4 całości spadku. Według przepisu art. 931 § 2 k.c. jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych. Zgodnie zaś z treścią art. 932 § 1 k.c., w przypadku braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek i rodzice. Jeżeli jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych (§ 4 k.c.).

Zgodnie z przepisem art. 1012 k.c. spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. Według art. 1015 § 1 k.c. (w brzmieniu obowiązującym w chwili otwarcia

spadku) oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. § 2 tegoż przepisu stanowi, iż brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba niemająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Ustalony w art. 1015 § 1 k.c. termin do złożenia oświadczenia woli ma charakter terminu zawitego z zakresu prawa materialnego, uprawnienie spadkobiercy wygasa wraz z jego upływem, w żadnym więc przypadku nie może on zostać przywrócony. Do liczenia terminu należy stosować art. 110-116 k.c. Oświadczenie to jest oświadczeniem woli, które podlega zasadom przewidzianym w księdze pierwszej kodeksu cywilnego (B. Kordasiewicz (w:) System prawa prywatnego, t. 10, s. 430). Jak zaś stanowi art. 1018 § 3 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku składa się przed sądem lub przed notariuszem. Można je złożyć ustnie lub na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym. Urzędowego poświadczenia podpisu dokonuje notariusz na mocy art. 96 pkt 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz.U. z 2016 r. poz. 1796). Zgodnie z koleją z art. 1020 k.c. wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku jest spadkobierca, który skutecznie spadek odrzucił.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż z akt Sądu Rejonowego we Włocławku sygn. I Ns 139/15 wynika, że matka spadkodawcy – H. U. złożyła w przepisany sześciomiesięcznym terminie skuteczne oświadczenie o odrzuceniu spadku po T. U.. Oświadczenie zostało złożone na piśmie w dniu 9 stycznia 2015 roku, zaś podpis został urzędowo poświadczony w dniu 19 stycznia 2015 roku przez J. K. – notariusza mającego siedzibę we W. (Repertorium A numer (...)). Oświadczenie wpłynęło do tutejszego Sądu w dniu 20 stycznia 2015 roku. W toku postępowania pełnomocnik uczestników stał na stanowisku, że również uczestnicy postępowania, tj. A. U. oraz Ł. U. złożyli skuteczne oświadczenia o odrzuceniu spadku po T. U.. Wskazać jednakże należy, iż z treści oraz sposobu zredagowania wymienionego oświadczenia jednoznacznie wynika, iż oświadczenie woli o odrzuceniu spadku po T. U. złożyła jedynie H. U.. Dla przykładu, treść oświadczenia została sporządzona w liczbie pojedynczej („oświadczam”, „zostałam powołana”), nie zaś w liczbie mnogiej, uzasadniającej twierdzenie, że oświadczenie złożyli poza H. U. również uczestnicy postępowania. Ponadto H. U. wprost wskazała, iż do kręgu spadkobierców ustawowych należy A. U., zaś w jej miejsce dziedziczyć będzie Ł. U.. Co prawda, pod oświadczeniem widnieją podpisy H. U., A. U. oraz Ł. U. i zostały one urzędowo poświadczone. Poświadczenie dotyczyło jednak jedynie podpisów, a nie treści złożonego oświadczenia. Wskazać zaś należy, iż oświadczenie w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku składa konkretna osoba, tj. jeden spadkobierca. Nie ma możliwości złożenia grupowego oświadczenia w przedmiocie przyjęcia czy odrzucenia spadku. Nawet bowiem, jeśli kilkoro spadkobierców udaje się w tym samym momencie do notariusza w celu złożenia oświadczenia o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku, czy też osoby te mają zamiar złożyć oświadczenia w ramach posiedzenia sądu w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, w każdym przypadku każdy z nich oświadczenie składa indywidualnie. Nie sposób zatem uznać, aby oświadczenie, z którego treści jednoznacznie wynika, że wolę odrzucenia spadku po T. U. wyraziła jedynie H. U., można uznać jako skutecznie złożone również przez A. U. oraz Ł. U.. Z tego też względu Sąd oddalił wniosek pełnomocnika uczestników o przesłuchanie H. U. na okoliczność złożenia przez uczestników oświadczeń o odrzuceniu spadku po T. U. uznając, iż treść oświadczenia, zarejestrowanego w tutejszym Sądzie pod sygn. I Ns 139/15 jest jasna i niebudząca wątpliwości.

W związku z powyższym podstawą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie w przedmiocie nabycia spadku po zmarłym T. U. stanowił przepis art. 932 k.c. Matka spadkodawcy H. U. złożyła prawnie skuteczne oświadczenie o odrzuceniu spadku, dlatego też z mocy regulacji art. 1020 k.c. została wyłączona od dziedziczenia, tak jakby nie dożyła otwarcia spadku. Skutecznych oświadczeń nie złożyli z kolei ojciec spadkodawcy A. U. oraz brat spadkodawcy – Ł. U.. Termin do złożenia oświadczenia w przedmiocie odrzucenia spadku po T. U. upłynął dla A. U. z dniem 13 marca 2015 r., zaś dla Ł. U. – z dniem 20 lipca 2015 r.

Wobec powyższego i przy jednoczesnej konstatacji braku przesłanek z art. 1015 § 2 k.c., bowiem wszyscy spadkobiercy po T. U. mają pełną zdolność do czynności prawnych, jak też nie zostały powołane podstawy do całkowitego

ubezważsownienia któregokolwiek ze spadkobierców, Sąd stwierdził, na podstawie art. 932 par. 3 i 4 k.c., że spadek po T. U. nabył z ustawy jego ojciec A. U. oraz jego brat Ł. U. po 1/2 części każdy z nich.

Jedynie na marginesie wskazać należy, iż złożony przez pełnomocnika uczestników wniosek o „oddalenie wniosku w stosunku do uczestników” uznać należy za pozbawiony podstaw, skoro zgodnie z treścią art. 670 k.p.c., Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą, zaś zgodnie z treścią art. 677 § 1 k.p.c. Sąd stwierdzi nabycie spadku przez spadkobierców, choćby były nimi inne osoby niż te, które wskazali uczestnicy.

W punkcie drugim sentencji postanowienia Sąd nakazał pobrać od wnioskodawcy kwotę 5 zł tytułem opłaty za wpis w Rejestrze Spadkowym.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c.